

Byla C-320/24**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2024 m. balandžio 30 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Corte suprema di cassazione (Italija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. balandžio 26 d.

Kasatoriai:

CR

TP

Kita kasacinio proceso šalis:

Soledil Srl, valdoma pagal susitarimą [buvusi *Soledil SpA*]

Pagrindinės bylos dalykas

Ginčas tarp dviejų vartotojų ir statybos įmonės dėl baudos, mokėtinos dėl nevykdymo nutraukus 1998 m. sudarytą nekilnojamojo turto objekto pirkimo-pardavimo sutartį, dydžio. Pagrindinė byla yra *Corte di cassazione* (kasacinis teismas) nagrinėjama byla, kurioje jis turi patikrinti *Corte d'appello* (apeliacinis teismas) sprendimo dėl bylos esmės, priimto pasibaigus bylos gražinimo nagrinėti iš naujo procesui, pradėtam pagal ankstesnį *Corte di cassazione* sprendimą panaikinti pirmąjį *Corte d'appello* sprendimą, teisėtumą. Šioje pagrindinėje byloje privatus asmenys pirmą kartą nurodė, kad tokia netesybų sąlyga sutartyje yra nesąžininga ir negaliojanti ir (arba) neveiksminga, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 93/13/EEB dėl vartotojų apsaugos; taigi kyla klausimas, ar galima įveikti numanomą *res judicata* galią dėl klausimų, kurie nebuvo specialiai aptarti nagrinėjant bylą (kaip antai, nagrinėjamu atveju, klausimo dėl nesąžiningų sąlygų negaliojimo ar neveiksmingumo), ir ar šis negaliojimo ar neveiksmingumo klausimas gali būti *ex officio* keliamas per naują procesą *Corte di cassazione*.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pagal SESV 267 straipsnį Teisingumo Teismo klausama, ar Direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais gali būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama tokia nacionalinės proceso teisės norma, pagal kurią teismui neleidžiama *ex officio* remtis nesąžiningos sąlygos negaliojimu ir (arba) neveiksmingumu tuo atveju, kai *res judicata* galia numanomai susiformavo vykstant procesui dėl bylos esmės ir teisėtumo, kurio metu visada buvo daroma prielaida, kad tokia sąlyga yra galiojanti ir vykdytina, taip pat atsižvelgiant į tai, kad šiame procese suinteresuotieji asmenys niekada nesirėmė jos negaliojimu ir (arba) neveiksmingumu.

Prejudicinis klausimas

Ar 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais 6 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinami:

- a) taip, kad pagal juos draudžiama taikyti nacionalinio teismo proceso principus, pagal kuriuos prejudiciniai klausimai, įskaitant sutarties negaliojimą, kuriais nebuvo remtasi ar kurie nebuvo nurodyti nagrinėjant teisėtumą ir kurie logiškai nesuderinami su kasacinės priemonės pobūdžiu, negali būti nagrinėjami nei per prašymo priimti prejudicinį sprendimą procesą, nei šalių prašymu vykdant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimo teisėtumo kontrolę;
- b) taip pat atsižvelgiant į argumentą, susijusį su visišku vartotojų pasyvumu, nes jie niekada nesirėmė nesąžiningų sąlygų negaliojimu ir (arba) neveiksmingumu, išskyrus kasacinį skundą, pateiktą pasibaigus bylos grąžinimo nagrinėti iš naujo procesui;
- c) tai pasakytina, be kita ko, apie akivaizdžiai per didelės netesybų sąlygoje numatytos baudos pripažinimą nesąžininga, dėl kurio nagrinėjant teisėtumą buvo nuspręsta ją perskaičiuoti ir sumažinti remiantis tinkamais kriterijais (*quantum*), be kita ko, dėl to, kad vartotojai (*an*) sąlygos nesąžiningumu rėmėsi tik priėmus sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (toliau – Direktyva 93/13): visų pirma 6 ir 7 straipsniai

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (toliau – Chartija): 47 straipsnis

2020 m. birželio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Kancelaria Medius* (C-495/29, EU:C:2020:431), taip pat 2022 m. gegužės 17 d. Teisingumo Teismo

sprendimai *SPV Project 1503 ir kt.* (C-693/19 ir C-831/19, EU:C:2022:395); *Unicaja Banco* (C-869-19, EU:C:2022:397); *Ibercaja Banco* (C-600/19, ECLI:EU:C:2022:394) ir *Impuls Leasing Romania* (C-725/19, EU:C:2022:396).

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Codice civile (Civilinis kodeksas) (toliau – CK) 1341 straipsnio 2 dalies nuostatos dėl būtinybės du kartus pasirašyti sutarties sąlygas, kuriose nustatomas reikšmingas iš sutarties kylančių vienos sutarties šalies teisių ir pareigų neatitikimas.

1998 m. rugsėjo 9 d. (pagrindinėje byloje nagrinėjamos sutarties sudarymo data) galiojusios redakcijos CK 1469-bis straipsnio trečios pastraipos 6 punkte, įtrauktame 1996 m. vasario 6 d. *Legge n. 52* (Įstatymas Nr. 52), kuriuo Direktyva 93/13 aiškiai perkelta į nacionalinę teisę (vėliau tapusiame 2005 m. rugsėjo 6 d. *Decreto legislativo n. 206 – Codice del consumo* (Įstatyminis dekretas Nr. 206 – Vartotojų kodeksas (toliau – Vartotojų kodeksas) 33 straipsniu)), pagal kurią daroma prielaida, kad, be kita ko, sąlygos, kuriose įsipareigojimų nevykdymo atveju numatomas akivaizdžiai per didelės sumos mokėjimas, yra nesąžiningos.

1998 m. rugsėjo 9 d. galiojusios CK redakcijos 1469-*quinquies* straipsnis, įtrauktas Įstatymu Nr. 52/1996 (vėliau tapęs Vartotojų kodekso 36 straipsniu), pagal kurią nesąžiningos sąlygos yra niekinės ir (arba) neveiksmingos, o ši neveiksmingumą, kuris naudingas tik vartotojui, *ex officio* gali konstatuoti teismas.

Codice di procedura civile (Civilinio proceso kodeksas) (toliau – CK) 394 straipsnis ir su juo susijusi aiškinamoji jurisprudencija. Pagal šią nuostatą bylos gražinimo nagrinėti iš naujo procesas yra „uždaras“, skirtas naujam sprendimui, pakeisiančiam *Corte di cassazione* panaikintą sprendimą, priimti ir šalys negali išplėsti ginčo dalyko teikdamos naujus prašymus bei prieštaravimus, įskaitant klausimus, kurie gali būti iškelti *ex officio*, kurių *Corte di cassazione* nenagrinėjo ir dėl kurių susiformavo tam tikras numanomas *res judicata* galią turintis sprendimas (be kita ko, *Corte di cassazione* 2023 m. spalio 27 d. antrosios kolegijos nutartis Nr. 29879; 2022 m. rugsėjo 22 d. 6-3 kolegijos nutartis Nr. 27736; 2018 m. spalio 18 d. 6-5 kolegijos nutartis Nr. 26108).

Corte di cassazione suformuota jurisprudencija, pagal kurią Sąjungos teisę aiškinančiuose Teisingumo Teismo sprendimuose nurodyti principai sudaro *ius superveniens* ir yra nedelsiant taikomi nacionalinėje teisėje (be kita ko, *Corte di cassazione* 2023 m. gegužės 25 d. penktosios kolegijos sprendimas Nr. 14624; 2023 m. balandžio 5 d. penktosios kolegijos sprendimas Nr. 9375).

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso aprašymas

A. Arbitražo sprendimas, procesas *Corte d'appello di Ancona* (Ankonos apeliacinis teismas) ir pirmasis kasacinis skundas

- 1 1998 m. rugsėjo 9 d. CR ir TP sudarė preliminariąją būsto pirkimo-pardavimo sutartį su bendrove *Soledil*. Jie sumokėjo *Soledil* 72 869,16 EUR avansą, perėmė nekilnojamąjį turtą ir iš karto pradėjo juo naudotis dar prieš sudarant galutinę sutartį.
- 2 Preliminariojoje sutartyje buvo įrašyta netesybų sąlyga, pagal kurią šalys iš anksto nustatė kitai šaliai mokėtiną mokesį, jei viena iš sutarties šalių nevykdytų įsipareigojimų (vadinamąją „baudą“), jos kiekybine išraiška laikydamos bendrą sumokėtų avansinių mokėjimų sumą ir nepažeisdamos teisės išieškoti galimai didesnę žalos sumą.
- 3 Šalys nesutaria dėl to, kad nebuvo sudaryta galutinė sutartis, kuri iš pradžių buvo pateikta arbitražo teismui, turinčiam jurisdikciją pagal sutarties projekte įtvirtintą arbitražinę išlygą.
- 4 Vėliau CR ir TP pateikė apeliacinį skundą dėl arbitražo sprendimo *Corte d'appello di Ancona*, o šis 2009 m. kovo 28 d. sprendimu pripažino jį negaliojančiu, be kita ko, dėl to, kad nesilaikyta numatyto naikinamojo termino. Taigi minėtas teismas nusprendė nutraukti preliminariąją sutartį dėl nevykdymo, nes CR ir TP nepagrįstai atsisakė sudaryti galutinę sutartį ir sumokėti likusią mokėtinos kainos dalį, ir nurodė jiems gražinti nekilnojamąjį turtą. Tuo pat metu *Soledil* buvo nurodyta gražinti gautą avansą, pasilikus – kaip baudą, sumažintą teismo sprendimu – tik susikaupusias palūkanas nuo jo sumos. *Soledil* prašymas atlyginti papildomą žalą buvo atmestas nesant įrodymų šiuo klausimu.
- 5 Dėl tokio sprendimo *Soledil* pateikė kasacinį skundą (pirmasis kasacinis skundas), jame teigė, kad bauda buvo sumažinta ir prašymas atlyginti žalą atmestas nepagrįstai. CR ir TP tam prieštaravo ir kartu pareiškė priešpriešinį kasacinį skundą, jame ginčijo teiginį, jog įsipareigojimų neįvykdymą lėmė jų kaltė.
- 6 2015 m. lapkričio 14 d. sprendime *Corte di cassazione* pritarė *Soledil* kasacinio skundo pirmajam pagrindui ir nusprendė, kad *Corte d'appello di Ancona* nurodyti kriterijai, kuriais jis rėmėsi apskaičiuodamas mažesnę baudą, motyvai yra nepakankami. Priešpriešinį kasacinį skundą buvo atmestas, o sprendimas dėl CR ir TP įsipareigojimų nevykdymo patvirtintas. *Corte di cassazione* panaikino skundžiamo sprendimo dalį, susijusią su pripažintu motyvu, ir perdavė bylą *Corte d'appello di Bologna* (Bolonijos apeliacinis teismas), kad šis pagal CK 394 straipsnį iš naujo apskaičiuotų *Soledil* mokėtiną baudą, vadovaudamasis *Corte di cassazione* nurodymais.

B. Sprendimas perduoti bylą nagrinėti *Corte d'appello di Bologna* ir antrasis kasacinis skundas

- 7 Vėliau *Soledil* kreipėsi į *Corte d'appello di Bologna* dėl bylos atnaujinimo nurodydama, kad sumažinant baudą nebuvo atsižvelgta į kreditoriaus suinteresuotumą sutarties įvykdymu, suteiktų paslaugų pusiausvyrą ir visų pirma 9 metų laikotarpį, per kurį CR ir TP valdė ir naudojo nekilnojamąjį turtą, o *Soledil* negalėjo jo išnuomoti, kad gautų pajamų. Taigi bendrovė prašė patvirtinti baudos dydį, numatytą preliminarinioje sutartyje, t. y. 72 869,15 EUR avansą, ir pripažinti papildomą žalą, atsiradusią dėl to, kad CR ir TP neteisėtai ir ilgai valdė nekilnojamąjį turtą, o šie savo ruožtu prašė atmesti tokius reikalavimus.
- 8 Išnagrinėjęs bylą po to, kai ji buvo gražinta nagrinėti iš naujo, *Corte d'appello di Bologna* 2018 m. spalio 12 d. sprendimu, pirma, apskaičiavo CR ir TP mokėtiną 61 600,00 EUR baudą ir, antra, atmetė *Soledil* reikalavimą atlyginti papildomą žalą, be kita ko, nurodydamas šiuos motyvus: a) byla buvo gražinta nagrinėti iš naujo tik dėl baudos taikymo ir galimo jos sumažinimo bei dėl galimos didesnės žalos įrodymo; b) aiškiai nustatyta ir vidaus teismų sprendimuose nurodyta, jog sąlygos, kad *Soledil* gautų preliminarinioje sutartyje numatytą baudą, yra įvykdytos; c) minėtoje netesybų sąlygoje nurodyta bausmė yra per didelė net atsižvelgiant į faktinį nekilnojamojo turto naudojimą daugelį metų ir kreditoriaus suinteresuotumą perduoti arba išsinuomoti nekilnojamąjį turtą; d) CR ir TP sumokėjo sutartą avansą, o *Soledil* per tą laiką galėjo arba gauti kredito palūkanas nuo šios sumos, arba sutaupyti palūkanas nuo sumų, kurias ji priešingu atveju būtų galėjusi pasiskolinti; e) buvo teisinga rentis 550,00 EUR per mėnesį nuomos mokesčiu (kurio dydis yra vidutinis palyginti su nuomos mokesčiais, kuriuos atitinkamai nurodė abi bylos šalys), kai bendra mokėtina suma yra 61 600,00 EUR be palūkanų ir perskaičiavimo, atsižvelgiant į d punktą; f) *Soledil* neįrodė patyrusi papildomą žalą.

c) Procesas pagrindinėje byloje (kasacinis skundas dėl Corte d'appello di Bologna sprendimo, kuriuo užbaigtas bylos gražinimo nagrinėti iš naujo procesas)

- 9 CR ir TP dėl minėto sprendimo pateikė kasacinį skundą *Corte di cassazione* (antrasis kasacinis skundas) ir toje pagrindinėje byloje iškilo poreikis kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl Direktyvos 93/13 išaiškinimo.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 10 Šiame kasaciniame skunde CR ir TP (toliau – kasatoriai) pirmą kartą nurodė naują pagrindą, t. y. kad pirkimo-pardavimo sutarties projektas yra vartotojo ir komercinės (ūkinės) veiklos subjekto sudaryta sutartis ir kad nagrinėjama netesybų sąlyga yra nesąžininga, nes pagal ją reikalaujama sumokėti akivaizdžiai per didelę pinigų sumą žalai atlyginti. Dėl šios priežasties sutartis turėjo būti vartotojų pasirašyta specialiu dvigubu vartotojų parašu, o kadangi tai nebuvo padaryta, ji turėjo būti pripažinta niekine ir (arba) negaliojančia, galbūt *ex officio*, kaip numatyta Italijos CK 1341 straipsnio antroje pastraipoje ir 1469-bis

straipsnio trečiosios pastraipos 6 punkte, siejamame su CK 1469-*quinqüies* straipsniu, atsižvelgiant į sutarties sudarymo momentu galiojusias visų jų redakcijas.

- 11 Vadinasi, *Corte d'appello di Bologna* padarė klaidą, kai *ex officio* nenustatė, jog ši sąlyga yra negaliojanti. Šiuo klausimu kasatoriai laikosi nuomonės, kad po pirmojo *Corte di cassazione* sprendimo negalėjo būti laikoma, jog *ex officio* iškeltas negaliojimo klausimas neteko numanomos *res judicata* galios, nes bet kuriuo atveju turi būti teikiama pirmenybė vartotojo apsaugai.
- 12 Tuo atveju, jei šis pagrindas būtų nepatenkintas, kasatoriai prašo atkreipti dėmesį į tai, kad bylą iš esmės nagrinėjęs teismas klaidingai apskaičiavo jų mokėtiną baudą, remdamasis prieštariniais motyvais.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 13 *Corte di cassazione* visų pirma primena savo jurisprudenciją, pagal kurią tokiu atveju, kaip nagrinėjamas šioje byloje, kai preliminarią nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo sutartį sudarė komercinės (ūkinės) veiklos subjektas ir privatūs asmenys, veikę ne savo profesinės veiklos vykdymo tikslais, šiai sutarčiai taikomi vartotojų apsaugos teisės aktai (be kita ko, 2021 m. sausio 14 d. *Corte di cassazione* 6–2 kolegijos nutartis Nr. 497).
- 14 Šiuo klausimu *Corte di cassazione* mano, kad rankpinigiai, netesybų sąlygos ir kitos panašios sąlygos, kuriomis šalys iš anksto susitarė dėl sutarties nutraukimo ar nevykdymo atveju kitai šaliai mokėtinos kompensacijos dydžio, savaime nėra nesąžiningos, nes nepatenka tarp Italijos CK 1341 straipsnyje numatytų sąlygų, todėl joms nereikia specialaus vartotojo pritarimo. Vis dėlto, remiantis taisyklėmis, įgyvendinant Direktyvą 93/13 Įstatymu Nr. 52/1996 įtrauktomis į CK 1469-*bis* ir 1469-*quinqüies* straipsnius, t. y. taisyklėmis, galiojusiomis sutarties sudarymo momentu, galioja prezumpcija, kad sąlygos, pagal kurias sutarties neįvykdymo atveju reikalaujama sumokėti akivaizdžiai per didelę sumą, yra nesąžiningos. Tokį nesąžiningumą lemia pačių sąlygų pripažinimas negaliojančiomis ir (arba) jų neveiksmingumas, kuris daro poveikį tik vartotojo naudai ir kurių „teismas gali iškelti *ex officio*“, kaip tai suprantama pagal minėtą 1469-*quinqüies* straipsnį.
- 15 Vis dėlto tai yra naujas pagrindas, kurių kasatoriai nurodė tik antrajame kasaciniame skunde, pateiktame pasibaigus prašymo priimti prejudicinį sprendimą procesams, t. y. pagrindas, kuriuo visų pirma ginčijama tai, kad sprendimas dėl nagrinėjamos netesybų sąlygos galiojimo ir veiksmingumo įgijo numanomą *res judicata* galią. Taigi:
  - a) pirma, pirmasis *Corte di cassazione* sprendimas sumažinti netesybų sąlygoje numatytą baudą, kaip per didelę, logiškai ir teisiškai būtinai suponuoja šios sąlygos, kuri tapo taikytina nutraukus sutartį dėl to, kad patys kasatoriai jos nevykdė, galiojimą ir veiksmingumą, ir

- b) antra, ankstesnėse instancijose kasatoriai nepateikė jokio prieštaravimo, susijusio su netesybų sąlygos negaliojimu (neveiksmingumu).
- 16 Šiuo klausimu *Corte di cassazione* primena, kad bylos grąžinimo nagrinėti iš naujo procesas yra „uždaras“ procesas, kuriuo siekiama pakeisti *Corte di cassazione* panaikintą sprendimą. Su šiuo straipsniu susijusioje jurisprudencijoje teigiama, kad šalims draudžiama ne tik išplėsti proceso dalyką pateikiant naujus prašymus, kuriais išreiškiami prieštaravimai, kylantys iš pirmuoju *Corte di cassazione* sprendimu suformuotos numanomos *res judicata* galios, todėl remiantis atsakymu į kitą klausimą negalima kelti ar nagrinėti net klausimų, kurie gali būti iškelti *ex officio*, ir klausimų, kurie laikomi išspręstais, nors nebuvo specialiai išnagrinėti (šiuo klausimu žr. *Corte di cassazione* antrosios kolegijos 2023 m. spalio 27 d. nutartį Nr. 29879; 6-3 kolegijos 2022 m. rugsėjo 22 d. nutartį Nr. 27736; 6-5 kolegijos 2018 m. spalio 18 d. nutartį Nr. 26108).
- 17 Šiomis aplinkybėmis *Corte di cassazione* priduria, kad nagrinėjamoje byloje įgaliojimai *ex officio* nagrinėti sąlygos negaliojimą ir (arba) neveiksmingumą jau buvo išnaudoti, nes *Corte di cassazione* turėjo galimybę *ex officio* nustatyti jos negaliojimą, bet, nusprendęs panaikinti tik apeliacinio teismo nurodytus baudos sumažinimo motyvus, jis neišvengiamai darė prielaidą, kad ši sąlyga galioja ir yra veiksminga (*an*), todėl bylos grąžinimo nagrinėti iš naujo procesą apribojo baudos dydžio nustatymu (*quantum*).
- 18 Vis dėlto *Corte di cassazione* primena savo suformuotą jurisprudencijos kryptį, pagal kurią Teisingumo Teismo priimtuose sprendimuose dėl Europos Sąjungos teisės išaiškinimo įtvirtinti principai sukelia *jus superveniens* pasekmes ir nedelsiant taikomi nacionalinės teisės sistemoje, taigi ir grąžinant bylą iš esmės nagrinėjančiam teismui po to, kai *Corte di cassazione* priėmė sprendimą dėl panaikinimo, vis dėlto laikantis vienintelio apribojimo, taikomo pasibaigusiais santykiams (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2023 m. gegužės 25 d. *Corte di cassazione* penktosios kolegijos sprendimą Nr. 14624; 2023 m. balandžio 5 d. *Corte di cassazione* penktosios kolegijos sprendimą Nr. 9375). Be to, būtent dėl negaliojimo siekiant apsaugoti vartotoją, *Corte di cassazione* nusprendė, kad Teisingumo Teismo pateiktos gairės dėl nesąžiningų sąlygų komercinės (ūkinės) veiklos subjektų sutartyse su vartotojais sustiprina teismo galią ir pareigą *ex officio* pripažinti negaliojimą, kuris turi esminę reikšmę siekiant atgrasyti nuo piktnaudžiavimo silpnųjų sutarties šalių (vartotojų, indėlininkų, investuotojų) nenaudai ir užtikrinti tinkamą rinkos veikimą (2014 m. gruodžio 12 d. *Corte di cassazione* jungtinės kolegijos sprendimas Nr. 26242).
- 19 Taigi *Corte di cassazione* kyla klausimas, ar, nepaisant nacionalinės proceso teisės nuostatų, pagal kurias jis privalo paisyti *res judicata* galios, jis vis dėlto privalo savo iniciatyva pripažinti nagrinėjamos netesybų sąlygos negaliojimą ir (arba) neveiksmingumą atsižvelgiant į vartotojų apsaugos teisės aktus, kuriais šioje srityje įgyvendinama Sąjungos teisė.

- 20 Šiuo klausimu *Corte di cassazione* pabrėžia, kad Teisingumo Teismas neseniai priėmė sprendimą dėl Direktyvos 93/13 suderinamumo su kai kurių valstybių narių (atitinkamai Ispanijos, Rumunijos ir Italijos) procesinėmis taisyklėmis, pagal kurias tuo atveju, kai teismo sprendimai jau yra įgiję *res judicata* galią, vykdymo klausimus sprendžiantis teismas (arba apeliacinės instancijos teismas) negali *ex officio* vertinti vartotojo ir komercinės (ūkinės) veiklos subjekto sudarytose sutartyse, dėl kurių buvo priimtas įsiteisėjęs sprendimas, esančių sąlygų nesąžiningumo. 2022 m. gegužės 17 d. Teisingumo Teismo Didžiosios kolegijos sprendimai *SPV Project 1503 ir kt.* (C-693/19 ir C-831/19, EU:C:2022:395); *Unicaja Banco* (C-869/19, EU:C:2022:397); *Ibercaja Banco* (C-600/19, ECLI:EU:C:2022:394) ir *Impuls Leasing Romania* (C-725/19, EU:C:2022:396).

Pažymėtina, kad, kiek tai susiję su Italijos teisės sistema, Teisingumo Teismas nusprendė, jog Direktyvos 93/13/EEB 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad jomis draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kuriose numatoma, kad tuomet, kai skolininkas nepateikia prieštaravimo dėl kreditoriaus prašymu teismo išduoto mokėjimo įsakymo, vykdymo klausimus sprendžiantis teismas vėliau negali tikrinti sutarties, kurios pagrindu priėmė tą teismo įsakymą, sąlygų nesąžiningumo, nes *res judicata* galią, kurią įgijo šis teismo įsakymas, numanomai apima tų sąlygų galiojimą, todėl užkertamas bet koks kelias tikrinti jų galiojimą (Sprendimas *SPV Project 1503 ir kt.*, C-693/19 ir C-831/19).

Dėl šalių procesinio elgesio sprendime dėl Ispanijoje galiojančios sistemos Teisingumo Teismas nusprendė, kad tomis pačiomis Direktyvos 93/13 nuostatomis draudžiama taikyti nacionalinio teismo proceso principus, pagal kuriuos nacionalinis teismas, nagrinėjantis apeliacinį skundą dėl sprendimo, kuriuo laiko atžvilgiu apribojamas vartotojo pagal nesąžininga pripažintą sąlygą nepagrįstai sumokėtų sumų gražinimas, negali savo iniciatyva iškelti pagrindo, grindžiamo šios nuostatos pažeidimu, ir nurodyti gražinti visas šias sumas, kai šio ribojimo laiko atžvilgiu vartotojas neginčijo ne dėl visiško savo pasyvumo (Sprendimas *Unicaja Banco*, C-869/19).

- 21 *Corte di cassazione* priduria, kad ši jurisprudencija atitinka tai, ką Teisingumo Teismas nusprendė dėl vartotojų apsaugos veiksmingumo principo, kaip jis suprantamas pagal Direktyvą 93/13 ir Chartijos 47 straipsnį, pagal kuriuos draudžiama aiškinti nacionalinės teisės nuostatą taip, kad teismui, nagrinėjančiam verslininko vartotojui pareikštą ieškinį, kuris patenka į šios direktyvos taikymo sritį, ir priimančiam sprendimą už akių, kai tas vartotojas neatvyksta į teismo posėdį, į kurį jam įteiktas šaukimas, užkertamas kelias imtis būtinų tyrimo priemonių, kad šis teismas savo iniciatyva galėtų įvertinti, ar sutarties sąlygos, kuriomis verslininkas grindė savo prašymą, yra nesąžiningos, kai jam kyla abejonių dėl šių sąlygų nesąžiningumo, kaip tai suprantama pagal minėtą direktyvą (2020 m. birželio 4 d. Sprendimas *Kancelaria Medius*, C-495/19, EU:C:2020:431).

- 22 Dėl pirmiau nurodytų priešasčių *Corte di cassazione* sustabdo bylos nagrinėjimą ir prašo Teisingumo Teismo atsakyti, ar Direktyva 93/13 gali būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės proceso teisės normos, pagal kurias teismui neleidžiama *ex officio* remtis nesąžiningos sąlygos negaliojimu ir (arba) neveiksmingumu, kai *res judicata* galia numanoma buvo įgyta vykstant tiek procesui dėl bylos esmės, tiek dėl teisėtumo, kai per visą jo eigą buvo suponuojamas šios sąlygos galiojimas ir veiksmingumas, taip pat atsižvelgiant į aplinkybę, kad šiame procese suinteresuotieji asmenys niekada nesirėmė šiuo negaliojimu ir (arba) neveiksmingumu.

DARBINIS VERTINIMAS